

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 5000—; pt. particulari Lei 1500—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 1000—. În străinătate Lei 5000—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 50—Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliclu****Sumarul:**

* * Către abonații noștri. — *E. Vanca*: Anul 1944. — *Solidaritatea*: Intocmirea bilanțurilor din punct de vedere al aplicării Convenției de Armistițiu. — *Solidaritatea*: Formele legale pentru convocarea și ținerea adunărilor generale. — *Iosif E. Naghiu*: Invățământul practic la Blaj. — *„Tehnica* imprumutului Refacerii Naționale. — *Cronica*: Jubileul ziarului „Curierul Bănățului”.

Anul 1944.

Începutul unui an nou este caracterizat în viața bancară prin o frânare a activității externe și o intensificare a activității interne. Intensificarea aceasta e cauzată de lucrările de încheiere ale anului precedent, cu legitimă curiozitate relativ la rezultatul obținut, caracterizat prin o creștere sau micșorare a câștigului net în raport cu anul precedent. Frânarea activității externe, adică o prudentă drămuire a creditelor acordate, este justificată de o prevăzătoare stocare a disponibilităților de numerar în vederea unor eventuale retrageri mai masive din depuneri și disponibilități în Cont Curent.

Momentul acesta de relativă acalmie în afaceri este favorabil unei reculegeri și contemplări a anului precedent, stabilind fapte petrecute și directive pentru viitor.

Pentru buna rânduială cronologică trebuie să stabilim, că grija pentru problemele economice și sociale ale viitorului, au frământat — oricât de paradoxal ar fi s'o spunem — mai mult creșterea și dezvoltarea economiei internaționale, decât arzătoarele necesități ale prezentului. Probabil din motivul, că pentru viitor scheme și teorii sunt relativ ușor de compilate, pe când nevoile prezentului cer fapte și nu vorbe, iar faptele sunt greu de realizat.

Către abonații noștri

Cu considerare la urecarea prețului hârtiei și a lefurilor muncitorilor tipografi, suntem și noi puși în necesitatea de a majora atât taxele de abonament cât și cele de inserțiuni așa că pentru viitor, taxele noastre vor fi următoarele:

Abonamente pe an în țară:

| | |
|---|------------|
| Pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi | Lei 5.000— |
| Pentru particulari | „ 1.500— |
| Pentru funcționari publici și particulari | „ 1.000— |
| În străinătate | „ 5.000— |
| Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. <input type="checkbox"/> | „ 50— |
| Prețul unui număr singuratic | „ 40— |

Rugăm pe stimații noștri cetitori să ne dea și în aceste vremuri grele sprijinul lor.

Administrația



Pe planul prim al acestor preocupări pentru viitor, era în schema „Axei“ problema „Europei Noi“ naziste. În rezumat „Europa Nouă“ nu era altceva, decât un conglomerat organizat din statele europene supuse Germaniei, cu scopul ca economia și cultura germană să aibe pentru totdeauna un „Lebensraum“ sau cum am zice pe românește, un spațiu vital, cât mai vast. Evenimentele de pe câmpurile de luptă au spulberat acest ideal nazist și atunci s'au emis planuri din tabăra adversă, cari au culminat în rezultatele deocamdată pur teoretice dela conferința monetară mondială dela Bretton-Woods. În conferința aceasta s'au stabilit unele principii pentru restabilirea echilibrului economic mondial pe baza unei monete internaționale cu etalon de aur. Moneta aceasta ar avea un plafon elastic dirijat de o bancă centrală înființată cu contribuția proporțională în aur a diferitelor state membre. Banca ar interveni din caz în caz acolo unde ar fi necesară o inflațiune sau deflațiune monetară pentru menținerea prețurilor la un nivel stabil. În genere viitorul economic postbelic a fost tratat în publicistică cu multă exuberanță și rămâne de văzut întru cât se vor putea realiza planurile difuzate.

Atâta se poate constata de pe acuma, că chiar și fările cele mai ortodoxe ale sistemului economic liberal au trebuit să facă concesii mari colectivității. În privința aceasta planul „Beveridge“ întocmit la dorința guvernului englez, stă la loc de frunte, însă guvernul englez a precizat încă de pe acuma că nu poate aproba întregul sistem, și va lua în dezbateri la timpul său în special planurile privitoare la ameliorarea situației celor fără de capital și fără mijloace de producțiune cu deosebită considerațiune la ocrotirea în caz de bătrânețe și invaliditate de muncă.

Câtă vreme Nemții au stăruit în menținerea unui echilibru al prețurilor, nu numai la ei acasă, dar în măsură mai mică și în fările ocupate de ei, scumpetea și în legătură cu aceasta problemele costului vieții, se desfășurau într'un ritm lent, dar hotărât spre o scumpire tot mai accentuată a traiului. După prăbușirea frontului nostru din Moldova evoluțiunea aceasta a luat o direcțiune tot

mai puțin favorabilă, ajungând scumpetea când scriem aceste rânduri, la proporții aproape insuportabile. În adunarea generală a Băncii Naționale viceguvernatorul d-l Ion I. Lapedatu, ni-a dat ce e drept asigurări liniștitoare că valuta țării noastre este una dintre cele mai bune din lume căci are acoperirea cerută de statutele băncii noastre de emisiune, însă criza de prețuri prin care trecem nu e cauzată din partea monetei, ci din partea producțiunii. Nu mai producem atâta cât cere consumul. Lipsa aceasta are foarte multe cauze independente de moneda țării, pe cari toată lumea le cunoaște și le simte în viața de toate zilele, dar pe cari nu le putem azi comenta cum ar trebui, deoarece am jigni poate unele susceptibilități, lucru inoportun în situația generală actuală.

Faptul, că criza de prețuri nu provine din partea monetei, se confirmă și prin bugetul întocmit de fostul ministru de finanțe d-l Al. Neagu. În cuvântarea sa de introducere a bugetului, d-l ministru a exprimat speranța că bugetul va contribui la frânarea prețurilor, bazat pe surse de aprovizionare *mai mult decât satisfăcătoare*. De atunci situația s'a schimbat în mod radical și sursele mult apreciate par a fi secate. D-l ministru și-a dat și el demisia și în locul lui a fost numit d-l Gheron Netta. La Banca Națională asemenea s'au făcut schimbări și în locul decedatului Ottulescu, a fost numit guvernator d-l Constantin Anghelescu, fost ministru al economiei naționale. Schimbările aceste de persoane nu au avut ca urmare nicio schimbare în direcțiunea economică generală a țării, care pe la mijlocul anului trecut era încă în consemnul unei concentrări a producției în *serviciul „Axei“*.

Nu au lipsit nici unele întâmplări interesante în decursul anului ca spre exemplu încercarea Antoneștilor de a escamota în altă țară „la loc mai sigur“, tezaurul Băncii Naționale. Încercarea a dat greș în urma rezistenței viceguvernatorului d-l Ion I. Lapedatu, lucru care l-a costat pe d-l viceguvernator postul său. Acesta a fost însă numai un episod politic, căreia i-a urmat în curând reabilitarea d-lui Ioan I. Lapedatu de către guvernul „Armistițiului“, al d-lui general Sănătescu și pe urmă numirea sa ca guvernator al Băncii Naționale. Sub condu-

cerea sa B. N. R., a continuat mai departe strădania de a menține ordinea financiară și păstrarea în condiții cât mai sănătoase a monetei. Mână 'n mână cu aceasta au urmat în sectorul bancar noi legiuiri „în scopul de a asigura apărarea intereselor acțio narilor și deponenților, grav atinse printr'o rea și abuzivă administrațiune” datorită sporirii prea mari de după războiu a băncilor în cari au intrat persoane absolut nepregătite la conducere. Cu drept cuvânt ne întrebăm pentru ce a venit această legiuire numai cu decenii după înființarea acelor bănci — ciupercei?

Cel mai mare eveniment al anului a fost „Armistițiul dela 23 August 1944”, o despărțitoare epocală în istoria țării noastre.

Prin el s'au rupt legături politice și economice cari păreau a fi nesdruncinabile și s'au reluat prietenii întrerupte fără vina noastră, sub presiuni politice și militare cu mult superioare potenței noastre de rezistență. Pentru economia țării noua orientare spre „Aliați” însemnează o grea sarcină în condițiunile armistițiului, căci a găsit țara istovită de prestațiunile făcute până atunci „Axei”.

Ca urmare a „Armistițiului” înregistrăm apariția rublelor pe piață. Ca de obicei la astfel de răsturnări, lumea comercială era nedumerită în privința convertibilității în lei a acestei monete; în curând însă Banca Națională a pus ordină în procedeu de preschimbare, așa, că azi rublele nu mai sunt mijloace de plată obligatorii.

Armistițiul nu a avut numai consecințe economice ci și sociale. În compunerea guvernului Sănătescu au intrat și partide de stânga, neadmise până atunci în alte guverne ale țării. Urmarea a fost o vie mișcare de organizare în sânul muncitorimei, cu anumite tendințe de epurare a întreprinderilor de elemente nedezirabile muncitorimei. Organismul nostru social a suportat relativ ușor această febră, căci partidele politice și-au dat seama că țara poate ieși numai prin unirea tuturor forțelor din cataclismul în care se găsește. Dacă convingerea aceasta va dura mai departe și să va întări, atât oamenii conducători de dreapta, cât și de stânga, vor merita veșnica recunoștință a patriei.

Primul rezultat al mișcărilor muncitorești a fost introducerea „sindicatelor” după modelul existent în alte state cu tendințe colectiviste. Sindicatetele au luat în mână reprezentarea și ocrotirea intereselor masselor de muncitori manuali și intelectuali neorganizate până acuma în entități de egală îndreptățire socială cu organizațiile capitaliste și patronale. Deoarece sindicatetele sunt un pas înainte în nivelarea asperităților sociale, apariția lor în organizarea noastră socială ne aduce mai aproape de tendințele de același fel din țările mai avansate și e numai de dorit ca evoluția lor să ia aceiași direcție de progres și legalitate ca în alte țări civilizate.

Bursa noastră de efecte a lucrat în decursul întregului an, luptând cu dificultățile aduse de împrejurări, așa, că nu s'a putut emancipa de apăsarea unei atmosfere neprielnice. Până la încheierea armistițiului activitatea a fost lentă și anemică, cursurile arătând numai ușoare urcări. Au fost preferate, ca de obicei, acțiunile industriale, ele fiind mai lucrative. Capitalurile s'au îndreptat în mare măsură spre bănci și investiții reale. Mișcarea în rente a fost mai puțin vie ca în alte sectoare.

Cu încheierea armistițiului prețurile au început o urcare bruscă ce s'a împărțit și valorilor din Bursă. Așa spre pildă vedem, că înzestrarea, titl. mici, cari la începutul lui Iulie 1944 cotau Lei 52^{1/2}, au cotat la 29 Dec. 1944 Lei 71, iar titluri mari Lei 77, față de 54^{7/8} în Iulie. Imprumulul Reîntregirii care cota Lei 47⁵⁰, avea la finea anului Lei 65. Acțiunile Băncii Românești cotau la epoca amintită Lei 740, iar la 29. XII. 1944 Lei 1750. Creditul Industrial să urcă dela Lei 800 la Lei 1600. Banca de Scont dela 470 la Lei 800. La petrolifere: „Astra Română” dela 3.800 la 15.000; Steaua Română dela 1400 la 7500; Creditul Minier dela 800 la 4.100. În alte sectoare: Mica dela 880 la 3.200; Gaz Metan dela 2.275 la 7.200; Reșița dela 960 la 3.500 și așa mai departe.

Afară de tendința generală de urcare a prețurilor, înviorarea arătată a Bursei a fost animată și de credința într'o normalizare a situației generale a țării. În genere putem spune, că fenomenul urcării valorilor de Bursă a atras multe

capitaluri dela o tezaurizare sterilă, într'un circuit economic viu.

După cum vedem din cele de mai sus, institutiile și autoritățile noastre economice au depus toată strădania în anul trecut pentru o menținere cât mai activă a puterilor noastre economice. Cu toate

acestea credem că o *organizare a importului* din țările aliate nouă, ar contribui în o măsură neasămănat mai mare la reducerea la normal a prețurilor și o redresare economică, pe care fără un ajutor străin nu ne putem închipui cum am putea-o realiza.

E VANGU.

Dela „Solidaritatea“.

Intocmirea bilanțurilor

din punct de vedere al aplicării Convenției de Armistițiu.

In Mon. Oficial Nr. 2 din 3 Ianuarie a. c. s'a publicat decizia de mai jos privitor la întocmirea bilanțurilor întreprinderilor comerciale, industriale și bancare din punct de vedere al aplicării Convenției de Armistițiu.

Ținem să arătăm că acest Monitor Oficial până la data de 15 crt. nu a sosit încă la Sibiu. Fiind prevăzute termene fatale (pentru bănci ziua de 15 Ianuarie 1945), recomandăm băncilor să depună bilanțul cât mai curând posibil la autoritatea în drept, justificând întârzierea prin faptul că Mon. Oficial din cauza comunicației poștale greoaie, nu a sosit în termen util la adresat.

Not, comisarul general al Comisariatului pentru preluarea, identificarea, controlul, administrarea și lichidarea unor bunuri și întreprinderi,

Având în vedere dispozițiunile legii Nr. 615, publicată în Monitorul Oficial din 3 Decembrie 1944;

Având în vedere dispozițiunile legii Nr. 2447, publicată în Monitorul Oficial Nr. 294 din 19 Decembrie 1944;

Având în vedere că întreprinderile din țară nu au făcut acestul comisariat general comunicările așa cum au fost cerute;

Având în vedere că toate datele referitoare la bunurile și drepturile persoanelor intrând în prevederile art. 8 din Convenția de Armistițiu, încheiată la 12 Septembrie 1944, trebuie de urgență comunicate Comisariatului Român pentru controlul armistițului;

Având în vedere că datele care trebuie comunicate, urmează a fi prezentate sub o formă cât mai clară acelei Comisariat;

Decidem:

Art. 1. — Toate întreprinderile comerciale de orice fel din țară, indiferent de forma lor juridică, băncile populare și cooperativele de orice fel, fundațiunile și orice persoane de drept civil, care sunt obligate să încheie bilanțuri, trebuie ca, în bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1944, să înscrie separat, pe conturi, toate bunurile, drepturile și datoritiile persoanelor care intră în prevederile art. 8 din Convenția de Armistițiu, încheiată la 12 Septembrie 1944.

De asemenea trebuie să figureze separat, înregistrările de ordine reprezentând diversele obligațiuni și drepturi înregistrate în conturile de evidență și ordine de contabilitatea întreprinderilor arătate mai sus.

Se amintește că persoanele ale căror bunuri sunt vizate de art. 8 de Convenția de Armistițiu din 12 Septembrie 1944, sunt următoarele:

1. Statul German și Statul Ungar.

2. Cetățenii acestor State, persoane fizice sau juridice.

3. Persoanele fizice sau juridice, indiferent de naționalitatea lor, dacă au reședința sau sediul în Germania sau Ungaria, sau în teritoriile ocupate de armatele acestor State.

Bunurile și drepturile persoanelor menționate mai sus, vor trebui să figureze în bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1944, astfel:

A. Conturile din activul bilanțului, în care se cuprind datoritiile persoanelor de mai sus către întreprinderile din țară, vor apărea defalcate în două cifre. De exemplu: dacă întreprinderea are debitor german, ungur sau persoane rezidând în Germania și Ungaria, contul de debitor din bilanț va trebui să apară astfel:

- a) Români și alte naționalități;
- b) Persoane intrând în cadrul art. 8 din Convenția de Armistițiu . . .

Total ..

Aceiași procedeu se va urma cu toate conturile din activul bilanțului (clienti, conturi curente, bănci, efecte de primit, etc.).

A) Posturile din pasiv vor trebui să apară în bilanț astfel :

- 1. Contul capital, defalcat în :
 - Capital aparținând cetățenilor români
 - Capital aparținând cetățenilor germani
 - Capital aparținând cetățenilor unguri
 - Capital aparținând persoanelor de pe teritoriul înamic
 - Capital aparținând altor cetățeni (neînamic)
 - Capital aparținând întreprinderilor românești, care au participat de capital german sau ungar

Total .

2. Conturile de fonduri (fondurile de rezervă și cele de amortisment) vor apărea într-o singură cifră, așa cum sunt înregistrate în mod obișnuit în contabilitatea firmelor.

3. Conturile creditoare în care sunt înscrise creanțele împotriva întreprinderii vor trebui să apară separate pe creditorii care intră în prevederile art. 8 din Convenția de Armistițiu și ceilalți creditorii.

De exemplu : Contul furnisori va apare astfel :

- a) Furnisori intrând în prevederile art. 8 Lei.....
- b) Alți furnisori Lei.....

Total Lei.....

4. La fel se va proceda cu celelalte posturi din pasivul bilanțului (depuneri pe livrete de economii, comisoane de reprezentanță, depozite de incasso și import, provizioane, avansuri clienți, efecte de plată, diverși creanțieri etc.).

5. Conturi creditoare în valută străină se vor arăta de asemenea defalcate în două cifre : creditorii în valută străină, intrând în cadrul art. 8 din Convenția de Armistițiu și alți creditorii în valută străină, care nu intră în prevederile Convenției de Armistițiu.

Pentru prima categorie, creditorii în valută străină intrând în prevederile Convenției de Armistițiu, se vor arăta valutele care compun acest cont și contravaloarea în Lei după cursul oficial B. N. R., la data bilanțului.

Spre exemplu : același cont „furnisori“, când cuprinde furnisori externi și contravaloarea unor monede străine se va prezenta în bilanț astfel :

| | |
|----------------------------|-----------|
| Cont „Furnisori externi“ : | |
| R. M. | Lei |
| Dolari | „ |
| Lire | „ |
| Franci elvețieni | „ |
| Total Lei | |

6. Conturile de depozite de asement : separeat în lei, atunci când sunt constituite din lei și separat pentru depozitele de valute străine, cu arătarea tuturor valurilor și contravalorii în lei după cursul B. N. R., așa cum s'a arătat la punctul 5.

C. Conturile de ordine vor fi de asement separate în bilanț, după criteriul de mai sus, adică de o parte sumele privind persoanele intrând în cadrul Convenției de Armistițiu și de altă parte cele privind persoanele celelalte.

Toate aceste conturi (efecte comerciale în gaj, documente în gaj, creanțe în gaj, gajuri de numerar, mărfuri în gaj, titluri în gaj, devize de decontat, efecte, cupoane spre încasare, titluri în păstrare, mărfuri în păstrare, etc.), vor fi separate și arătate distinct după aceleași criterii.

În cazul depozitelor de titluri, efecte sau alte valori, spre păstrare, încasare, gaj, etc., când valorile respective nu sunt exprimate în lei, se va arăta valoarea nominală în lei după cursul B. N. R., de la data încheierii bilanțului.

Art. 2. — Toate întreprinderile care sunt în situația de mai sus, vor depune bilanțurile încheiate pe data de 31 Decembrie 1944, în patru exemplare, împreună cu anexe specifice pentru fiecare cont în parte. Anexele vor cuprinde numai datele referitoare la persoanele intrând în prevederile convenției de Armistițiu și vor fi depuse de asement în patru exemplare.

Întreprinderile care nu încheie bilanțul pe data de 31 Decembrie 1944, ci la o dată posterioară, vor încheia un bilanț brut, pe data de 31 Decembrie 1944, după aceleași indicațiuni și le vor înainta în aceeași formă și la același termen.

Depunerea bilanțurilor și anexelor se va face la Comisariatul General al Bunurilor Inamice din București, b-dul Carol Nr. 60.

Art. 3. — Termenul de depunere este :

- a) Până la 15 Ianuarie 1945, pentru bănci;
- b) Până la 15 Ianuarie 1945, pentru întreprinderile de orice fel care au administratori numiți de Ministerul Economiei Naționale, pe baza legilor Nr. 498 din 1942, Nr. 443 din 1944 și Nr. 478 din 1944;
- c) Până la 30 Ianuarie 1945, pentru toate întreprinderile care nu au administratori numiți.

Art. 4. — În aceleași termene se va înainta bilanțul brut încheiat, pe data de 13 Septembrie

1944, după aceleași norme și însoțit de aceleași anexe :

Art. 5. — Nedepunerea în termenele arătate a bilanțurilor și anexelor întocmite în modul arătat, va fi sancționată conform legilor în vigoare referitoare la sabotarea armistițiului.

Administrații numite de Ministerul Economiei Naționale pe lângă întreprinderi, care nu vor depune în termenul fixat datele de mai sus, vor fi sancționați potrivit legilor în vigoare, pentru sabotarea armistițiului, legii Nr. 416 din 1941, pentru răspunderea persoanelor numite de autorități publice pe lângă diverse întreprinderi publice și particulare, legii Nr. 498 din 1942, pentru regimul bunurilor supușilor Statelor cu care România se găsește în stare de războiu și decretul-lege publicat în Monitorul Oficial Nr. 294 din 19 Decembrie 1944, pentru completarea legilor Nr. 498 din 1942, 453 din 1944 și 478 din 1944.

Data la 2 Ianuarie 1945.

Comisar general, I. COȘOVEANU.

Nr. 207.

Dela „Solidaritatea“.

Formele legale pentru convocarea și ținerea adunărilor generale.

În conformitate cu legiunile în vigoare astăzi, recomandăm societăților comerciale următoarele formalități ce trebuiesc îndeplinite în ordine cronologică pentru adunările generale anuale :

1. Consiliul de administrație va ține o ședință referitor la stabilirea bilanțului, fixarea termenului și a ordinii de zi pentru Adunarea Generală, dresându-se despre acestea un proces verbal.

2. În conformitate cu art. 178 din Cod. Com. administrațiile societății sunt dator să prezinte cenzorilor cel puțin cu o lună înainte de ziua fixată pentru întrunirea Adunării generale, bilanțul exercițiului precedent, împreună cu actele justificative, pentru a le examina și discuta. Cenzorii sunt dator să și depună raportul lor, care să conțină rezultatul examinării bilanțului și al administrației societății, cu observații și propuneri, cu cel puțin 15 zile înainte de Adunarea generală, pentru a sta la dispoziția acționarilor în birourile societății. Aceste acte vor putea fi examinate de orice persoană care are calitatea de acționar. (Art. 180 și 181 Cod. Com.).

3. Convocarea Adunării generale și publicarea ei cu 15 zile înainte de data fixată, în Mo-

onitorul Oficial și un ziar din localitate. În aceleași organe de publicitate și în același termen se va publica și bilanțul. (Art. 178 Cod. Com. și art. 218 din Cod. Com. unificat Mihail I).

4. Cenzorii se vor întruni înainte de Adunarea generală și vor constata prin proces verbal numărul acțiunilor depuse și îndeplinirea tuturor formalităților cerute de Lege și Statute pentru ținerea Adunării generale, ca publicarea în termen a convocării, a bilanțului, depunerea bilanțului în birourile societății etc. (Art. 220, 222 și 226 din Cod. Com. unificat).

Bine înțeles, pentru Adunările generale — ordinare sau extraordinare — ținute conform art. 219 Cod. Com. unificat în prezența acționarilor reprezentând întregul capital social, formalitățile fixate de lege pentru convocarea Adunărilor generale se pot omite.

5. Procesul verbal al Adunării generale împreună cu toate anexele inclusiv bilanțul se vor depune în termen de 10 zile dela Adunarea generală, la Camera de Comerț pentru aprobare și înregistrarea cuventelor menționate în registrul pentru societăți. Deciziunile Adunării generale precum și bilanțul, se vor publica în Monitorul Oficial, în extras. Toate aceste lucrări vor fi depuse și la Camera de Comerț (Oficiul Registrului Comerțului) pentru a se face cuventele menționate. (Art. 182 Cod. Com. combinat cu art. 228, 229 din Codul Comercial unificat).

Aceste formalități sunt prevăzute pentru societățile comerciale în general.

În ceea ce privește instituțiile bancare, sunt dispozițiile fixate prin art. 30 din Legea pentru organizarea și reglementarea comerțului de bancă, care diferă de conținutul textelor de lege mai sus amintite și anume :

Societățile bancare sunt obligate să depună bilanțul anual împreună cu contul de profit și pierdere, cu 8 zile înainte de întrunirea Adunării generale, la Greșia Tribunalului competent, fără îndeplinirea vreunei alte formalități de publicitate. De aici ar rezulta că pentru bănci nu ar mai fi necesară publicitatea bilanțului prevăzută de art. 181 Cod. Com. și anume de a fi depus în birourile societății cu 15 zile înainte de Adunarea generală pentru a putea fi văzut și examinat de orice acționar. Totuși noi recomandăm ca băncile să respecte și dispozițiile acestui art. de lege, adică să expună pentru vedere și cercetare bilanțul în birourile societății cu 15 zile înainte de Adunarea generală.

A doua chestiune care apare destul de clară și categorică din textul art. 30 din Legea pentru reglementarea comerțului de bancă, este aceea că băncile nu sunt obligate să publice bilanțul

înainte de Adunarea generală în vreun organ oarecare de publicitate.

Și în sfârșit a treia chestiune pentru bănci este publicarea obligatorie a bilanțului împreună cu conturile profit și pierdere în termen de 30 de zile dela data când a fost el aprobat de către Adunarea generală în Monitorul Oficial și în Buletinul Oficial Bancar. Așa dar pentru bănci nu este suficient, publicarea bilanțului aprobat de Adunarea generală, în extras, cum este impus pentru celelalte societăți el trebuie publicat în întregime împreună cu contul de profit și pierdere.

Invățământul practic la Blaj.

Blajul este cea mai importantă vatră pedagogică românească. În 1754 se deschid școlile „fântâni ale darului“, școli pentru pregătirea preoților și a învățătorilor, care înseru o pagină luminoasă în analele învățământului românesc.

Școli practice se întemeiază la Blaj abia la sfârșitul secolului al XIX-lea. Ciericții Blajului au dat tot sprijinul spre a se forma în Mica Romă o clasă de muncitori și meseriași.¹⁾ Sunt cunoscuți mai de aproape tipograful,²⁾ țesătorii meșteri ai slovelor din mâinile cărora au ieșit sutele de lucrări pe care le-a dat Tiparnița Blajului.

În 1898 se întemeiază la Blaj prima școală practică „pentru învățarea de meserii și negustorie“. Atât aceasta, cât și toate celelalte școli practice ale Blajului sunt întemeliate de Biserică și se dezvoltă sub aripa ocrotitoare a Bisericii, dând elevilor și elevelor și o aleasă educație religioasă-morală. În viața economică e util și binevenit omul de caracter.

Primul director al acestei școli a fost Silvestru Nistor,³⁾ fost profesor la liceul din Blaj. După câteva săptămâni, la 24 Decembrie 1898 e interzisă de Prefetura din Blaj. Consistorul din Blaj intervine la Minister să se aprobe funcționarea acestei școli atât de necesare. Ministerul o aprobă la 1900, dar școala funcționează fără aprobare și în 1898—1899 și 1899—1900, susținută prin mecenatismul și jertfelnicia Mitropoliei.⁴⁾ Au fost profesori: Nicolae Pop, Teodor V. Andor, A. C. Domșa,⁵⁾ etc. A dat o întreagă generație de meseriași și negustori cu dragoste de carte.⁶⁾

Două școli practice ale Blajului s'au dezvoltat din Orfelinatul Provinciei Mitropolitane din Blaj. Mitropolitul Dr. Ioan Vancea⁷⁾ de Buteasa, supranumit „al doilea ctitor al Blajului“ după

Episcopul Inocențiu Miteu, adună fonduri și clădește o casă pentru orfelinat. Moare în 1892, iar în 1893 Ministerul de culte ungurese aprobă întemeierea orfelinatului greco-catolic la Blaj. A fost susținut de Mitropolia din Blaj și de Episcopii de Oradea, Gherla și Lugoj. Prima conducătoare a acestui așezământ a fost Melania Brândușean. În cadrele acestui așezământ s'au ținut cursuri pentru bone de câte șase săptămâni, în 1894, 1896, iar în 1897 s'a organizat un curs pentru conducătoarele azilelor. S'au mai ținut cursuri de bone în 1902, 1903 și în 1906—1907.

În 1916 orfelinatul se organizează pe albe baze, cu alt program. La Obreja (județul Alba), Mitropolia cumpără un castel de vară cu moștile ce se țineau de el. Castelul devine mănăstire în care țineva Congregația a Maicii Domnului⁸⁾, prima congregație de călugărițe române-unite, îngrijește orfanele și susține o școală de gospodărie și de meserii, spre a da o meserie orfanilor, din care să poată trăi.

Mutându-se la Blaj Congregația, unde își are casa-mamă în Institutul Recunoștinței, începe școala dela Obreja⁹⁾ dar funcționează la Blaj ca școală de gospodărie, cu caracter confesional, ca toate celelalte școli ale Blajului.¹⁰⁾

La Obreja, în locul călugărițelor se duc călugări din ordinul Sfântului Vasile cel Mare. Azi își are reședința în această mănăstire superiorul călugăriților basilieni din România¹¹⁾. Basilienii conduc orfelinatul pentru copii, crescându-i de mic, până ajung să aibă o existență.

Din orfelinatul greco-catolic al Mitropoliei din Blaj s'a dezvoltat și școala de arte și meserii din Blaj. Regulamentul ambelor școli a fost alcătuit de Mitropolitul Vasile Suciu¹²⁾ (1919-1935) al treilea ctitor al Blajului.

Cele mai noi școli practice din Blaj sunt cele două licee comerciale: de băieți și de fete, ctitorite de Mitropolitul Dr. Vasile Suciu¹³⁾.

În actul comemorativ scris cu acel prilej Mitropolitul Vasile Suciu pomenește îndelungile sale intervenții, spre a se putea întemeia aceste așezăminte culturale creștinești, sub auspiciile Bisericii, care întotdeauna a fost ocrotitoarea școlilor.

Despre liceul comercial de băieți am vorbit mai amănunțit în numărul trecut al Revistei Economice.

Dintre foștii profesori și directori ai liceului comercial de fete din Blaj pomeneșc pe distin-

⁸⁾ Iosif E. Naghiu. Congregația Maicii Domnului (în manuscris).

⁹⁾ În 1936 Iacob Popa, publică un Anuar al Orfelinatului, care cuprinde și începuturile celor două școli practice: de gospodărie pentru fete și de meserii pentru elevi.

¹⁰⁾ Iacob Popa. Două școli secundare noi în Blaj. *Anuarul Orfelinatului pe 1916—1936*, p. 97—98.

¹¹⁾ Despre vechii basilieni: Ioan Rațiu. Din trecutul Ordinului Basilitan. *Anuarul liceului din Blaj pe 1911—1912*, p. III—LXIV. Despre basilienii mai noi: *Cultura Creștină*, 1943, An. XXIII, p. 14.

¹²⁾ Regulamentul Școlii de meserii Sf. Iosif semnat de Vasile Suciu. *Anuarul Orfelinatului pe 1916—1936*, p. 111—115. Al Orfelinatului: *Idem*, p. 105—111.

¹³⁾ Actul comemorativ în *Anuarul liceului comercial român-unit din Blaj pe 1929/31—1936/37* p. 6—7. Tot acolo: Iuliu Mator. Mitrop. Vasile Suciu, ctitorul școlii noastre, p. 44—46.

¹⁾ Ioan Rațiu. Din trecutul meseriilor și negoșului din orașul Blaj. Blaj, 1912.

²⁾ Al. Lupeanu-Melin. Xilografii de la Blaj. Blaj, 1929.

³⁾ A. C. Domșa. + Silvestru Nistor. *Anuarul liceului român-unit din Blaj pe 1922—1923*, p. XXVIII—XXXII.

⁴⁾ Ioan Rațiu. Blajul. Scurte note informative. Brașov, 1911, p. 55—56.

⁵⁾ Despre toșii profesorii din Blaj: N. Comșa. Dascălii Blajului. Blaj, 1941. Despre cei vechi: Ioan Rațiu. Dascălii noștri 1754—1848. Blaj, 1908.

⁶⁾ Lista școlilor în Anuarul tipărit în 1923, la jubileul de 25 de ani.

⁷⁾ Prima monografie a lui Ioan Vancea o scrie Canonicele Dr. Augustin Bunea, fost academițian. Recent mai scrie: Aug. Popa *Cultura Creștină*, 1942, An. XXII, p. 303—310.

sul și entuziasmul scriitor și publicist Al. Lupeanu Melin¹⁾.

Școalele practice reprezintă contribuția Blajului nou în evoluția învățământului din acest centru școlar. Blajul nou pășește pe urmele glorioase ale Blajului de altădată, aducând un element nou; spiritul practic²⁾.

Prof. IOSIF E. NAGHIU

Tehnica împrumutului Refacerii Naționale.

Instrucțiunile Băncii Naționale a României trimise sue. din provincie.

Asupra tehnicii împrumutului Refacerii Naționale, Banca Națională a României transmite următoarele instrucțiuni sucursalelor sale din provincie:

„U-ți invita de îndată băncile alese din jud. dvs., cărora le atribuți cotele repartizate de dvs. comunicându-le Instrucțiunile de mai jos“:

„Participarea la împrumut este voluntară, iar subscrierile strict anonime“.

Depunerea sumelor rezultate din subscrieri și vânzarea medaliilor comemorative se vor confirma prin chitanțe ale băncilor autorizate de dvs. să primească subscrieri. Aceste chitanțe vor fi numerice, nenominale, scutite de timbru, purtând semnăturile ce angajează valabil banca respectivă.

Se va trage de la început atenția subscriitorilor, că aceste chitanțe sunt transmisibile fără alte formalități și nu pot fi opozate în caz de pierdere, distrugere, etc.

Subscrierile încep de la minimum 50.000 Lei, pentru împrumut, această subscriere dând dreptul subscriitorilor să poată cumpăra contra un vârsământ suplimentar de Lei 15.000 o medalie comemorativă.

Deoarece s'ar putea ca din cauza dificultăților de transport să nu putem începe de îndată eliberarea medaliilor aur, urmează ca centrala să vă remită cât mai curând posibil certificate prin care se garantează de către Banca Națională eliberarea medaliilor aur.

Medaliile vor fi eliberate treptat, pe măsura baterii lor, și cel mai târziu până la 1 iunie 1945.

Sumele colectate se vor înbordera în ordinea strictă a primirii lor.

Până la primirea formularelor, băncile vor lina la mașina de scris, sau vor tipări în localitate, borderourile, care să cuprindă următoarele elemente completate cu creion chimic, iar copile cu indigo:

Denumirea instituției vârsătoare;

Data vârsământului;

Nr. de ordine al borderoului, începând cu Nr. 1 și succedându-se zilnic în ordinea numerelor crescânde.

Dacă o foaie de borderou a fost completată, totalul se raportează pe altă foaie, putându-se astfel continua pe mai multe foi.

¹⁾ Anuarul liceului de fete din Blaj pe 1928/29—1937/38, p. 180—187. Și. Maneiulea. *Cultura Creștină*, 1938, p. 49—62.

²⁾ Nu pomenesc activitatea personalităților în vârstă. Rândurile acestea marchează doar începutul unor așezăminte.

Fiecare borderou se întocmește de băncile autorizate în 5 copii identice, purtând prima litera A, a doua litera B, a treia litera C, a patra litera C₁ și a cincea litera D.

Aceste borderouri rămân la dvs. până când veți fi primit chitanțele titluri provizorii și certificatele aur, pe care le veți completa după borderouri.

Destinația fiecărei copii a borderoului va se va comuna atunei.

După titlatură borderourile trebuie să conțină următoarele elemente:

Nr. de ordine al vârsământului;

Actul în baza cărui s'a individualizat subscrierea (documentul băncii);

Suma vârsată pentru subscriere;

Suma vârsată pentru obținerea medaliilor;

Totalul general rezultat;

Nr. chitanței titlu provizoriu;

Nr. pieselor cvenite;

Nr. pieselor eliberate;

Nr. certificatele aur eliberat și data eliberării certificatele aur sau medaliilor.

Deocamdată, — probabil până la 20 ianuarie 1945, — nu veți elibera băncilor colectoare decât copile mandatelor de vârsământ în care depuneți sumele încasate zilnic, urmând ca după primirea formularelor să eliberați chitanțe titluri provizorii și medalii sau certificate de aur.

Subscrierile făcute la instituțiile de credit autorizate, cărora le-ați atribuit o cotă din medaliile repartizate județului dvs., se vor vârsa în același zi la dvs. în contul Ministerului de Finanțe — împrumutul Refacerii Naționale 1945, iar cele rezultate din vânzarea medaliilor în contul Ministerului de finanțe — realizări din vânzarea medaliilor comemorative 1945.

Zilnic ne veți comunica sumele încasate.

Veți îngriji ca sumele încasate să nu depășească cota subscrierilor repartizată de dvs.

Articolele contabile pentru înregistrarea medaliilor, vi-le vom trimite ulterior.

Pentru orice lămurire suplimentară vă rugăm a vă adresa pe cale telefonică Serviciului Titlurilor“.

Jubileul ziarului „Curierul Bănățului“.

Sunt douăzeci și cinci de ani de când „Curierul Bănățului“ și-a început activitatea în Timișoara metropola culturală și economică a Bănățului. Sub conducerea directorului ei, d-l Iancu Conclatu, publicația apărută la început în formă de revistă, a pătruns tot mai adânc în cercurile intelectuale și plugarăști ale acestei frumoase provincii, servind ca organ informativ și de îndrumare în toate manifestările ei sociale. Numărul jubilar ce-l avem înaintea noastră, e plin de adrese omagiale care dovedesc activitatea fără preget a d-lui director Iancu Conclatu, care și între împrejurările cele mai grele, fără subvenții și fără să se angajeze în vreo propagandă și luptă de partid politic, a dat ziarului său o tinută demnă și independentă. Dormim din director Conclatu și pe mai departe o activitate cu rodnice rezultate.